

Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo

Analiza trenutnega stanja rehabilitacijskih programov v
širšem okolju in njihova učinkovitost

Vodja projekta: dr. Darja Topolšek

Člani projektne skupine: dr. Tina Cvahte Ojsteršek, dr. Uroš

Kramar, dr. Mateja Forte

Projekt je financiran iz Javnega razpisa za izbiro raziskovalnih projektov ciljnega
raziskovalnega programa "CRP 2023"

Celje, 2024

Univerza v Mariboru

Fakulteta za logistiko

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

Univerza v Mariboru

Fakulteta za logistiko

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno
in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije

JAVNA AGENCIJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST PROMETA

Naslov: Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo: Analiza trenutnega stanja rehabilitacijskih programov v širšem okolju in njihova učinkovitost

Avtorji: Darja Topolšek, Tina Cvahte Ojsteršek, Uroš Kramar, Mateja Forte

Izdajatelj: Laboratorij za trajnostno mobilnost in transport, Fakulteta za logistiko,
Univerza v Mariboru

Kraj: Celje

Leto: 2024

Projekt »Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo« je financiran iz Javnega razpisa za izbiro raziskovalnih projektov ciljnega raziskovalnega programa "CRP 2023". Sofinancerja sta Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije in Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa

Kazalo vsebine

SEZNAM OKRAJŠAV	XI
POVZETEK POROČILA	XII
1 UVOD.....	1
2 ZAZNAN PROBLEM.....	5
3 STANJE PROMETNE VARNOSTI	11
3.1 ALKOHOL IN PROMETNA VARNOST	12
3.2 PROMETNA VARNOST V SLOVENIJI	17
4 ANALIZA TRENUTNEGA STANJA REHABILITACIJSKIH PROGRAMOV V ŠIRŠEM OKOLJU IN NJIHOVA UČINKOVITOST	21
4.1 PREGLED DOSTOPNIH PROGRAMOV	21
4.1.1 Programi v Avstriji	22
4.1.2 Programi v Belgiji.....	30
4.1.3 Pristopi v Bolgariji.....	35
4.1.4 Programi na Češkem.....	38
4.1.5 Programi na Danskem	42
4.1.6 Programi v Estoniji.....	48
4.1.7 Programi na Finskem	53
4.1.8 Programi v Franciji.....	57
4.1.9 Programi na Hrvaškem	62
4.1.10 Programi v Luksemburgu	69
4.1.11 Programi na Madžarskem.....	72
4.1.12 Programi v Nemčiji.....	82
4.1.13 Programi na Nizozemskem	91
4.1.14 Programi na Poljskem	99
4.1.15 Programi na Švedskem	110
4.1.16 Programi v Švici.....	116
4.1.17 Programi v Združenem kraljestvu	129
4.1.18 Programi v Kanadi.....	140
4.1.19 Programi v ZDA	144
4.2 POVZETEK PROGRAMOV.....	151
5 PREGLED ZNANSTVENIH RAZISKAV IN RELEVANTNE LITERATURE	173

5.1.1	<i>Dosedanje raziskave – bibliometrična analiza</i>	173
5.1.2	<i>Dejavniki za nastanek prometnih nesreč</i>	179
5.1.3	<i>Vpliv in raba alkohola in psihoaktivnih snovi</i>	183
5.1.4	<i>Prehitra vožnja in ostali prekrški</i>	186
5.1.5	<i>Rehabilitacijski programi</i>	187
5.1.6	<i>Učinkovitost programov in metode evalvacije</i>	189
6	SISTEM NAPOTITVE IN PROCESA IZVAJANJA PROGRAMOV V SLOVENIJI.....	220
6.1.1	<i>Prekrški</i>	220
6.1.2	<i>Postopek</i>	222
6.1.3	<i>Izvajanje dodatnih usposabljanj</i>	242
6.1.4	<i>Izvajanje rehabilitacijskih in edukacijskih programov</i>	246
7	USMERITVE ZA NADALJNJE DELO	252
8	LITERATURA.....	256

Kazalo slik

SLIKA 1: SKUPNA PORABA ALKOHOLA NA PREBIVALCA MED ODRASLIMI (15 LET IN VEČ) V KOLEDARSKEM LETU (LITRI ČISTEGA ALKOHOLA), OCENE 2015 IN 2019	13
SLIKA 2: REGULACIJA ALKOHOLA V EVROPSKI UNIJI	14
SLIKA 3: VZROKI ZA PROMETNO NESREČO V LETU 2023	19
SLIKA 4: DELEŽ ALKOHOLIZIRANIH POVZROČITELJEV PROMETNIH NESREČ V LETU 2023	19
SLIKA 5: ALKOHOL MED POVZROČITELJI PROMETNE NESREČE MED VOZNIKI ZAČETNIKI	20
SLIKA 6: ŠTEVILO OBJAV Z OBRAVNAVANEGA PODROČJA PO LETIH	175
SLIKA 7: ŠTEVILO OBJAVLJENIH DOKUMENTOV NA PROUČEVANO TEMO PO DRŽAVAH	175
SLIKA 8: RAZDELITEV RAZISKOVANJA GLEDE NA PODROČJA OBJAVLJANJA.....	176
SLIKA 9: SKUPKI POVEZAV MED GLAVNIMI KLJUČNIMI BESEDAMI NA PODROČJU ZNANSTVENEGA RAZISKOVANJA REHABILITACIJE VOZNIKOV	178

Kazalo tabel

TABELA 1: BAC VREDNOSTI PO EVROPI.....	15
TABELA 2: KAZNI ZA VOŽNJO POD VPLIVOM ALKOHOLA V SLOVENIJI.....	17
TABELA 3: SANKCIJE ZA VOZNIKE V AVSTRIJI (PODATKI IZ LETA 2021)	24
TABELA 4: KAZNI IN SANKCIJE, DOLOČENE V BELGIJSKI ZAKONODAJI O CESTNEM PROMETU, GLEDE NA RAVEN BAC.....	32
TABELA 5: KAZNI IN SANKCIJE, DOLOČENE V BOLGARSKI ZAKONODAJI O CESTNEM PROMETU, GLEDE NA RAVEN BAC	37
TABELA 6: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA ČEŠKEM	39
TABELA 7: OSNOVNE ZNAČILNOSTI PREDVIDENEGA PROGRAMA	42
TABELA 8: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA DANSKEM	43
TABELA 9: VSEBINA LEKCIJ ANT TEČAJA	47
TABELA 10: SANKCIJE ZA VOZNIKE V ESTONIJI	49
TABELA 11: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA FINSKEM	56
TABELA 12: SANKCIJE ZA VOZNIKE V FRANCIJI	58
TABELA 13: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA HRVAŠKEM	65
TABELA 14: SANKCIJE ZA VOZNIKE V LUKSEMBURGU.....	70
TABELA 15: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA MADŽARSKEM	73
TABELA 16: SANKCIJE ZA VOZNIKE V NEMČIJI	83
TABELA 17: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA NIZOZEMSKEM	93
TABELA 18: KAZNI ZA VOŽNJO/NESREČO POD VPLIVOM ALKOHOLA NA POLJSKEM	102
TABELA 19: VSEBINA IN POTEK USPOSABLJANJA.....	105
TABELA 20: SANKCIJE ZA VOZNIKE NA ŠVEDSKEM.....	111
TABELA 21: SANKCIJE ZA VOZNIKE V ŠVICI	119
TABELA 22: SANKCIJE ZA VOZNIKE V ZDRUŽENEM KRALJESTVU (PODATKI IZ LETA 2021)	132
TABELA 23: UPRAVIČENOST DO NACIONALNEGA TEČAJA OZAVEŠČANJA O HITROSTI PRI RAZLIČNIH OMEJITVAH HITROSTI (MPH)	137
TABELA 24: ZAHTEVE ZA PREKRŠKARJE.....	146
TABELA 25: POVZETKI PRIMERLJIVIH PROGRAMOV PO SVETU	152

SEZNAM OKRAJŠAV

BdF	-	Ocena sposobnosti za vožnjo (Beurteilung der Fahreignung)
CBR	-	Nizozemska organizacija za vozniške izpite (Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen)
DDP	-	Program za voznike, ki pijejo (Drinking Driver Program)
DK	-	Denarna kazni
DUI	-	Vožnja pod vplivom alkohola (Driving under influence of alcohol)
DWI	-	Vožnja pod vplivom psihoaktivnih snovi (alkohol ali droge ali drugo) (Driving while intoxicated)
DUID	-	Vožnja pod vplivom (prepovedanih) drog (Driving under influence of (illicit) drugs))
EMA	-	Izobraževalni ukrep za alkohol (Educational Measure Alcohol)
IDP	-	Program za rehabilitacijo voznikov pod vplivom (Impaired Driver Program)
IDRP	-	Program za rehabilitacijo voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola ali drog (The Impaired Driver Rehabilitation Program)
LEMA	-	Lahki izobraževalni ukrep za alkohol (Light Educational Measure Alcohol)
NTA	-	Nacionalni prometni organ (Nemzeti Közlekedési Hatóság – NKH)
SP	-	Sporazumna poravnava

POVZETEK POROČILA

Cestna varnost je ključna družbena težava, saj nesreče povzročajo smrti, poškodbe in velike stroške. Posledično se EU in Slovenija intenzivno zavzemata za zmanjšanje smrtnih žrtev in spodbujanje rehabilitacijskih programov ter ozaveščanje o tveganjih, s poudarkom na vožnji pod vplivom alkohola in drog. Rehabilitacijski programi, ki se trenutno izvajajo v Sloveniji, bodo v sklopu projekta »Evalvacija učinkovitosti rehabilitacijskih programov in programa dodatnega usposabljanja za varno vožnjo« temeljito proučeni, evalvirani in podani bodo predlogi za prenovo. Prvi korak v procesu je analiza trenutnega stanja rehabilitacijskih programov v širšem okolju in njihova učinkovitost.

V zadnjih letih se število smrtnih žrtev na slovenskih cestah zmanjšuje in se, glede na število prebivalcev, giblje nekoliko pod povprečjem EU. Kljub temu, da je pri smrtnih primerih prišlo do zmanjšanja, so se v drugih kategorijah, kot so prometne nesreče in število poškodb, zabeležile rasti, kar zbuja skrb za stanje prometne varnosti na splošno. Podatki Policije kažejo, da je bilo v letu 2023 največ prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti, neupoštevanja pravil o prednosti in premikov z vozilom. Izmed vseh prometnih nesreč je bilo 11 % povzročiteljev alkoholiziranih, kar 6 % od tega je imelo več kot 0,52 mg alkohola na liter krvi.

V večini držav EU in širše obstajajo različni rehabilitacijski programi, ki so usmerjeni v zmanjšanje recidivizma (povratništva), in temeljijo na intervencijah od kratkih intervjujev pa vse do uvedbe alkoholnih ključavnic in zapora. Ko govorimo o rehabilitacijskih programih, ki se fokusirajo na rabo alkohola oziroma vožnjo pod vplivom alkohola, so v veliki meri razdeljeni glede na število zabeleženih prekrškov oziroma stopnjo povratništva ali pa glede na stopnjo alkohola v krvi ob storjenem prekršku. Tako na primer v Avstriji vozniki, ki so prvič prekoračili dovoljeno mejo alkohola v krvi, obiščejo krajši svetovalni program, pri višjih stopnjah alkohola v krvi ali pri povratništvu, pa se jim dodelijo obsežnejši programi, ki so usmerjeni tudi v psihološke spremembe. Podoben sistem je tudi npr. na Madžarskem, Nizozemskem... Ukrepi se lahko kombinirajo tudi z uvedbo alkoholnih ključavnic, katerih uporaba prepreči vozniku, da za volan sede pod vplivom alkohola, in je navadno prostovoljna, pri čemer se vozniku

prej vrne vozniško dovoljenje, v kolikor pristane na njeno uporabo. Tovrsten sistem poznajo npr. v Belgiji, na Danskem, Finskem, v Franciji, Kanadi... Za prekrškarje, katerih primarni prekrški ne izvirajo iz rabe alkohola in drugih psihoaktivnih snovi, države navadno predpisujejo ločene rehabilitacijske in izobraževalne programe, npr. na Poljskem usposabljanje voznikov o cestno prometnih predpisih, s katerim si lahko zmanjšajo število kazenskih točk, podobno tudi v Nemčiji. Koncept kazenskih točk za voznike je precej uveljavljen; gre za sistem, kjer za hujše prekrške vozniki dobijo določeno količino kazenskih točk v odvisnosti od teže prekrška. Če voznik doseže določeno količino točk v nekem časovnem obdobju, pride do odvzema vozniškega dovoljenja, večinoma pa lahko manjšo količino točk odbije s prostovoljno udeležbo na delavnicah ali programih. V Sloveniji uveljavljen sistem je kombinacija pristopov edukacije, rehabilitacije in kazenskih točk, odločitve o napotitvi pa so odvisne od tipa prekrška, doseženih kazenskih točk, v primeru alkoholiziranosti tudi od stopnje alkohola v krvi. Poznamo program dodatnega usposabljanja za vožnjo, ki cilja na bolj varno vožnjo in rehabilitacijske programe, kjer edukacijske delavnice ciljajo na izobraževanje o varnosti cestnega prometa in vplivu psihoaktivnih snovi, psihosocialne delavnice pa poleg tega še na odgovornost in odnose med udeleženci v cestnem prometu. Vzporedno se lahko predpiše tudi program zdravljenja odvisnosti.

Pri tako kompleksnih nalogah, kot je vožnja, je verjetnost pojava različnih dejavnikov pri vozniku, ki zmanjšujejo učinkovitost opravljanja posameznih nalog, velika. Dejavniki, ki vplivajo na vožnjo, so lahko dolgoročni ali kratkoročne, in takšni, ki zmanjšujejo sposobnost vožnje ali spodbujajo tvegano vedenje. Različni rehabilitacijski programi so usmerjeni predvsem na preprečevanje negativnih kratkoročnih vplivov in v določeni meri tudi na spremembe v dolgoročnih vplivih, kot so odnosi do nevarne vožnje in alkoholizem. Za izboljšanje vedenja voznikov in zmanjšanje števila prometnih nesreč je treba uporabiti večplastni pristop, ki med drugim vključuje javne kampanje, aktivnosti zavarovalnic, zakonodajo in kazensko politiko, infrastrukturne in suprastrukturne izboljšave ter ocenjevanje vedenja voznikov, programe izobraževanja in usposabljanja voznikov, psihološke intervencije in svetovanje.

Da bi preprečili, da bi vozniki, ki so bili ujeti pri vožnji pod vplivom alkohola, ponovili prekršek, je potreben celovit pristop. Štiri skupine pristopov, ki jih lahko pri tem uporabljamo, so kazni za odvrčanje (npr. globe in zaporna kazen), izobraževalni programi, programi zdravljenja alkoholizma ter onemogočajoče sankcije (npr. zaseg vozila). Analiza pristopov h korektivnim intervencijam pri storilcih vožnje pod vplivom alkohola je pokazala, da so kombinacije intervencij, zlasti tiste, ki vključujejo izobraževanje, psihoterapijo/svetovanje in nadaljnji stik/probacijski nadzor, bolj učinkovite pri zmanjševanju ponovitve vožnje pod vplivom alkohola. Tudi pristopi, usmerjeni v komorbidnost psihiatričnih težav med ponavljajočimi se storilci, prispevajo k preprečevanju ponovitve vožnje pod vplivom alkohola.

Poleg vzpostavitve rehabilitacijskih programov in sorodnih intervencij je ključno tudi dobro evalviranje in spremljanje učinkovitosti, kar je cilj projekta. Izbrane metode evalvacije so v veliki meri odvisne od časovne komponente proučevanja, še posebej pa od možnosti zbiranja podatkov, kontakta z udeleženci v programih in predvsem dostopa do podatkov iz kazenskih, sodnih in policijskih evidenc. Ugotavljamo, da je za longitudinalne študije recidivizma ključno, da se vključijo zgodovinski podatki o prekrških in obsodbah zaradi njih na podlagi policijskih sodnih evidenc, saj se tako ustvari podatkovna baza vseh voznikov in njihovih obsodb. Z navezavo podatkov o vključenosti v rehabilitacijske in izobraževalne programe s tovrstno bazo pa se lahko spremlja učinek teh intervencij na udeležene specifično in v njihovi primerjavi s splošno (ali podobno) populacijo. S tovrstnim pristopom merimo statistično pomembne učinke v smislu prometne varnosti.

Na drugi strani je smiselno poleg statističnih podatkov preveriti tudi potencialne vplive na mišljene, vedenje in stališča udeležencev v rehabilitacijskih intervencijah, saj se tako lahko bolje razume in oceni celostni vpliv teh programov na posameznike. Vključevanje kvalitativnih metod, kot so intervjuji in fokusne skupine, omogoča pridobivanje globljega vpogleda v osebne izkušnje, motivacije in spremembe v percepcijah udeležencev. Ta pristop lahko privede do bolj celovite ocene uspešnosti programov in pomaga pri prilagajanju intervencij za doseganje optimalnejših rezultatov. Razumevanje psiholoških in socialnih vidikov vedenjskih sprememb je ključno za dolgoročno učinkovitost teh programov v kontekstu prometne varnosti.

Glede na aktivnosti, izvedene v prvem delovnem sklopu projekta, so usmeritve za nadaljevanje projekta naslednje:

1. Oblikovanje metodologije za ocenjevanje: Treba je razviti obsežno metodologijo za ocenjevanje učinkovitosti trenutnih izobraževalnih in rehabilitacijskih programov. To vključuje postavitve ustreznih meril za merjenje uspešnosti in izbor primernih orodij za zbiranje podatkov.
2. Izvedba longitudinalne raziskave: Izvajanje dolgotrajnih raziskav, ki bodo sledile udeležencem programov čez daljše časovno obdobje, da se oceni dolgoročni vpliv programov na vedenje voznikov, in sicer na podlagi obstoječih podatkov ali na podlagi anketiranja trenutnih udeležencev v časovnem obdobju vsaj pol leta v času trajanja projekta.
3. Vključitev kvalitativnih raziskav: V raziskavo je treba vključiti kvalitativne metode, kot so osebni intervjuji ali fokusne skupine, da se pridobi globlje razumevanje vpliva programov na osebne izkušnje, motivacije in spremembe v zaznavanju udeležencev.
4. Zasnova prilagoditev programov: Na podlagi rezultatov evalvacije je treba pripraviti predloge prilagoditev obstoječih programov ali možnosti implementacije inovativnih pristopov, ki bodo učinkovito obravnavali identificirane vzroke nesreč in recidivizma.

1 UVOD

Varnost v cestnem prometu je resen družbeni problem, saj vsako leto na cestah umre veliko ljudi, mnogi pa utrpijo hude poškodbe in postanejo invalidi. Prometne nesreče povzročajo neposredne in posredne stroške, ki jih je težko določiti, pa vendar pomembno vplivajo na bruto domači proizvod države. Evropska komisija se osredotoča na varnost v cestnem prometu in redno sprejema akcijske programe za zmanjšanje števila smrtnih žrtev na cestah EU, prav tako pa spodbuja države članice k izvajanju rehabilitacijskih programov in ozaveščanja o prometnih tveganjih. Programi rehabilitacije voznikov se osredotočajo na spremembo osebnih stališč in prepričanj glede vožnje pod vplivom alkohola, drog ter tvegane vožnje. V navezavi na to problematiko so cilji projekta naslednji:

- C1. Proučiti obstoječe rehabilitacijske ali izobraževalne programe v tujih praksah.
- C2. Analizirati sistem napotitve na rehabilitacijske programe in program dodatnega usposabljanja za varno vožnjo v sklopu rehabilitacije.
- C3. Proučiti postopek o ugotovljenem prekršku, izreku ukrepa oz. sklepah s strani sodišč, razvrstitvi v posamezne rehabilitacijske programe, izvajanju kontrolnih zdravniških pregledov ter izvajanju rehabilitacijskih programov in poteka pogojne dobe.
- C4. Ugotoviti število udeležencev po vrsti programa in zakonitosti značilnosti kršiteljev udeležencev rehabilitacijskih programov (starost, spol, vozniško dovoljenje, predhodni prekrški, stopnja alkoholiziranosti ali prisotnost drog oz. prekoračitve hitrosti in drugi pomembni podatki).
- C5. Preveriti, ali so udeleženci ponovili že storjeni prekršek, zaradi katerega so se morali udeležiti rehabilitacijskega programa, in ali so po zaključku programa povzročili kakšno prometno nesrečo.
- C6. Proučiti mnenje udeležencev glede same izvedbe in vsebine rehabilitacijskih programov.
- C7. Preveriti, kakšno je stališče udeležencev rehabilitacijskih programov v zvezi s pitjem alkohola oz. uživanjem drog v povezavi z vožnjo ali stališče do prehitre vožnje.

- C8. Preveriti, kakšen bi bil po mnenju udeležencev rehabilitacijskih programov najbolj ustrezen ukrep za osebe, ki jim je bilo zaradi vožnje pod vplivom alkohola ali drugih prepovedanih substanc izrečeno prenehanje veljavnosti vozniškega dovoljenja.
- C9. Preveriti mnenja izvajalcev programov in odgovornih na Javni agenciji za varnost prometa RS o prednostih, slabostih in učinkovitosti programov ter uporabljenih pristopov.
- C10. Izvesti Driver Behaviour Questionnaire za analiziranje vedenja udeležencev programov in na osnovi tega proučiti verjetnost, da je ali bo določen voznik oziroma udeleženec programa naredil prekršek.
- C11. Ugotoviti, ali so rehabilitacijski programi učinkoviti do mere, da se to dejansko odrazi na vedenju in stališčih posameznikov po zaključenih programih.
- C12. Združiti ugotovljene značilnosti in učinke rehabilitacijskih programov ter pripraviti smernice za nadgradnjo in izboljšanje programov.

Na podlagi celovite analize primerljivih rehabilitacijskih programov in njihove evalvacije, poznavanja stališč in mnenj udeležencev posameznih programov in izvajalcev programov, poznavanja značilnosti udeležencev programov in recidivizma bodo v okviru projekta podane evalvacije in pripravljeni zaključki, ki bodo obsegali tudi smernice za nadgradnjo in izboljšanje programov. Vse to bo omogočeno z uporabo interdisciplinarnega pristopa in vključevanjem različnih metod pridobivanja in analiziranja podatkov, ki bodo sledili zastavljenim delovnim sklopom:

- DS1: Analiza trenutnega stanja rehabilitacijskih programov v širšem okolju in njihova učinkovitost.
- DS2: Ugotavljanje stališča udeležencev in izvajalcev programov glede samih programov.
- DS3: Ugotavljanje značilnosti udeležencev po posameznem programu.
- DS4: Evalvacija učinkovitosti programov.
- DS5: Projektno vodenje in diseminacija.

Prvo vmesno poročilo se bo usmerjalo na Analizo trenutnega stanja rehabilitacijskih programov v širšem okolju in njihovo učinkovitost.

Tako prvi del tega poročila obsega stanje prometne varnosti, s poudarkom na povzročitvi prometnih nesreč pod vplivom alkohola ali drugih opojnih substanc. Ta poudarek je povezan z izvedbo rehabilitacijskih programov, na katere so, večinoma tudi v tujini, napoteni kršitelji, ki so vozili pod vplivom alkohola ali opojnih substanc.

V tem poročilu tako v skladu s prijavo na razpis zasledujemo naslednje aktivnosti in cilje¹. Tako poročilo zajema določene vsebine, povezane z aktivnostmi (v sklopu DS1):

- Aktivnost 1.1: Sistematično zbiranje in proučevanje obstoječih rehabilitacijskih programov in programov dodatnih usposabljanj za varno vožnjo v tujem okolju.
- Aktivnost 1.2: Sistematsko zbiranje in prikaz ugotovitev obstoječih evalvacij učinkovitosti programov.
- Aktivnost 1.3: Sistem napotitve in procesa izvajanja programov v Sloveniji.

S tem se zasledujejo cilji:

- C1. Proučiti obstoječe rehabilitacijske ali izobraževalne programe v tujih praksah.
- C 3. Proučiti postopek o ugotovljenem prekršku, izreku ukrepa oz. sklepov s strani sodišč, razvrstitvi v posamezne rehabilitacijske programe, izvajanju kontrolnih zdravniških pregledov ter izvajanju rehabilitacijskih programov in poteka pogojne dobe.
- C 11. Ugotoviti, ali so rehabilitacijski programi učinkoviti do mere, da se to dejansko odrazi na vedenju in stališčih posameznikov po zaključenih programih. Cilj se delno doseže iz pregleda literature in obstoječih evalvacij programov.
- C 12. Združiti ugotovljene značilnosti in učinke rehabilitacijskih programov ter pripraviti smernice za nadgradnjo in izboljšanje programov. Ta cilj je s tem poročilom delno dosežen.

Tako sledimo zastavljenim rezultatom, in sicer:

- Rezultat 1: Povzetek pregleda obstoječih rehabilitacijskih programov v tujini. To poročilo zajema povzetek pregleda obstoječih rehabilitacijskih programov v tujini in njihove napotitve ter način izvedbe. Izsledki bodo omogočali

¹ Aktivnost 1.4 je aktivnost, ki ni vsebinske (potrebno poročilo) narave in tako ni vključena v poročilo.

razumevanje najboljših praks, kar bo v pomoč pri predlogih izboljšav v obravnavanih programih. Neposredna preslikava programov v tujini na programe v Sloveniji ni vedno mogoča in smiselna, saj so pristopi velikokrat drugačni.

- Rezultat 2: Seznam najučinkovitejših evalvacijskih metod. S pregledom dobrih praks v tujini lahko pridobimo dragocene vpoglede in se učimo iz izkušenj drugih, primerljivih, programov. To nam pomaga prepoznati vzorce uspeha, razumeti, kaj deluje in kaj ne, ter se izogniti napakam, ki so jih že storili drugi. To še posebej velja za področje pristopov evalviranja učinkovitosti programov. Problematika učinkovitosti evalvacijskih metod je namreč delno poznana in raziskana. Analiza znanstvenih objav in rezultatov projektov bo omogočala pripravo seznama evalvacijskih metod za ocenjevanje učinkovitosti rehabilitacijskih programov. Na osnovi tega seznama in rangiranja »uspešnosti« metod in primernosti za uporabo v projektu bo mogoče določiti najprimernejše in jih prenesti v obravnavano okolje. Ta rezultat podpira cilja C11 (učinkovitost rehabilitacijskih programov bo namreč temeljila na poznavanju različnih evalvacijskih metod in pristopov) in C12.
- Diseminacija tega rezultata bo izvedena preko načrtovanih znanstvenih objav, neposredno pa bodo izsledki prikazani tudi širši delovni skupini v okviru določitve metodologije izvajanja naslednjih korakov projekta. Učinkovitost znanstvenih metod evalvacije je namreč predpogoj dobre izvedbi projekta, kljub temu da ta rezultat bistvenega pomena za predlagatelja teme tega projekta.
- Rezultat 3: Prikazan celotni proces, ki ga je deležen kršitelj, ki je napoten na program. To poročila zajema opis sistema napotitve na obravnavane programe, kar je podprto tudi z zakonodajo.

8 LITERATURA

- Aarts, L., & van Schagen, I. (2006). Driving speed and the risk of road crashes: a review. *Accident analysis and prevention*, 38(2), 215-224. doi:10.1016/j.aap.2005.07.004
- Abdunazarov, J., Shukurov, I., Nishonov, A., & Shaumarov, S. (2023). Analysis of existing problems of ensuring traffic safety in major cities of Uzbekistan. 1142, 012039. doi:10.1088/1755-1315/1142/1/012039
- Aftral. (2023). *SENSIBILISATION A LA SECURITE ROUTIERE DESTINEE AUX CONDUCTEURS INFRACTIONNISTES*. Paris: Aftral. Pridobljeno iz <https://www.aftral.com/sites/default/files/formations/PRCD01.pdf>
- Allen, A. N., Meda, S. A., Skudlarski, P., Calhoun, V. D., Astur, R. S., Ruopp, K. C., & Pearlson, G. D. (2009). Effects of alcohol on performance on a distraction task during simulated driving. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 33(4), 617-625. doi:10.1111/j.1530-0277.2008.00876.x
- Alonso, F., Pastor, J., Montoro, L., & Estéban, C. (2015). Driving under the influence of alcohol: frequency, reasons, perceived risk and punishment. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 10(1). doi:10.1186/s13011-015-0007-4
- Amador,, L., & Willis, C. (2014). Demonstrating a correlation between the maturity of road safety practices and road safety incidents. *Traffic Injury Prevention*, 15(6), 591-597. doi:10.1080/15389588.2013.845753
- An, B., & Yang, S. (2022). Evaluation of a road safety educational programme for senior elementary school students in cambodia: a pilot study. *Health Education Journal*, 81(1), 451-462. doi:10.1177/00178969221090584
- Assailly, J. P., & Cestac, J. (2014). Alcohol interlocks and prevention of drunk-driving recidivism. *European review of applied psychology*, 64(3), 141-149. doi:10.1016/j.erap.2014.03.002
- Aston, E., Shannon, E., & Liguori, A. (2014). Anxiety, sedation, and simulated driving in binge drinkers. *Psychology of Addictive Behaviors*, 28(2), 359-366. doi:10.1037/a0036511
- Bartl, G., Assailly, J. P., Chatenet, F., Hatakka, M., Keskinen, E., & Willmes-Lenz, G. (2002). *EU-Project „Andrea“: Analysis of Driver Rehabilitation Programmes*. Dunaj, Avstrija: Kuratorium für Verkehrssicherheit.

- Baseline. (2023). *Baseline*. Pridobljeno iz KPI Reports:
<https://baseline.vias.be/en/publications/>
- Beadnell, B., Crisafulli, M. A., Stafford, P. A., Rosengren, D. B., & DiClemente, C. C. (2015). Operating under the influence: Three year recidivism rates for motivation-enhancing versus standard care programs. *Accident Analysis & Prevention*, 80, 48-56. doi:10.1016/j.aap.2015.03.027
- Beccegato, E., Ruggeri, A., Montisci, M., & Terranova, C. (2021). Driving license regranting in dui subjects: road accident variables and predictive factors of substance use disorder. *Science Progress*, 104(3). doi:10.1177/00368504211033702
- Belin, M., Tillgren, P., & Vedung, E. (2012). Vision zero – a road safety policy innovation. *International Journal of Injury Control and Safety Promotion*, 19(2), 171-179. doi:10.1080/17457300.2011.635213
- Blom, M., & Blokdijk, D. (2021). Long-term effectiveness of the alcohol ignition interlock programme: A retrospective cohort study in the Netherlands. *Accident Analysis & Prevention*, 151. doi:10.1016/j.aap.2020.105888
- Blood Alcohol Content. (brez datuma). Pridobljeno iz Wikipedia:
https://en.wikipedia.org/wiki/Blood_alcohol_content
- Boets, S., Meesmann, U., Klipp, S., Bukasa, B., Braun, E., Panosch, E., . . . Assailly, J. (2008). *State of the Art on Driver Rehabilitation: Literature Analysis & Provider Survey*. Bruselj: Belgian Road Safety Institute. Pridobljeno iz
https://www.bast.de/Druid/EN/deliverables-list/downloads/Deliverable_5_1_1.pdf;jsessionid=239BB71AC3157B9A0BB1FD8967BD397F.live11311?__blob=publicationFile&v=1
- Borkenstein, R., Crowther, R., Shumate, R., Ziel, W., & Zylman, R. (1974). *The role of Drinking Driver in Traffic Accidents*. Department of Police Administration, Indiana University.
- Boulagouas, W., Herrero, S., Chaib, R., Febres, J., Saldaña, M., & Djebabra, M. (2020). An investigation into unsafe behaviors and traffic accidents involving unlicensed drivers: a perspective for alignment measurement. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(18), 6743. doi:10.3390/ijerph17186743

- British Columbia. (b.d.). *British Columbia: Draving and transportation*. Pridobljeno iz
High-risk driver programs:
<https://www2.gov.bc.ca/gov/content/transportation/driving-and-cycling/roadsafetybc/high-risk-driver>
- Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur. (2021).
Verkehrssicherheitsprogramm der Bundesregierung 2021 bis 2030. Berlin:
Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur. Pridobljeno iz
https://bmdv.bund.de/SharedDocs/DE/Anlage/StV/broschuere-verkehrssicherheitsprogramm-2021-bis-2030.pdf?__blob=publicationFile
- Bureau de prévention des accidents. (2010). *Conduite en état d'ébriété I*. Bern: Bureau
de prévention des accidents. Pridobljeno iz
<https://www.bfu.ch/media/yj1dz5af/conduite-en-etat-d-ebriete-i-fr.pdf>
- Bureau de prévention des accidents. (2010). *Conduite en état d'ébriété II (pour
récidivistes)*. Bern: Bureau de prévention des accidents.
- Bureau de prévention des accidents. (2010). *Virage retrait d'admonestation: Cours pour
les délinquants de la route en vue de la restitution anticipée du permis de
conduire*. Bern: Bureau de prévention des accidents. Pridobljeno iz
<https://www.ipda-traffic.ch/images/downloads/Virage-retrait-d-admonestation-fr.pdf>
- Bureau de prévention des accidents. (2010). *Virage retrait de sécurité: Cours pour les
délinquants de la route*. Bern: Bureau de prévention des accidents. Pridobljeno
iz <https://www.bfu.ch/media/honpqbab/virage-retrait-de-securite-fr.pdf>
- Bureau de prévention des accidents. (b.d.). *Bureau de prévention des accidents*.
Pridobljeno iz Virage retrait d'admonestation: Cours pour les délinquants de la
route en vue de la restitution anticipée du permis de conduire:
<https://www.bfu.ch/fr/services/cours-destines-aux-personnes-frappees-dun-retrait-du-permis-de-conduire/virage-retrait-admonestation-neu>
- Calhoun, V. D., Pekar, J. J., & Pearlson, G. D. (2004). Alcohol intoxication effects on
simulated driving: exploring alcohol-dose effects on brain activation using
functional mri. *Neuropsychopharmacology*, 29(11), 2097-2107.
doi:10.1038/sj.npp.1300543

- Cameron, E., & French, D. (2015). Predicting perceived safety to drive the morning after drinking: the importance of hangover symptoms. *Drug and Alcohol Review*, 35(4), 442-446. doi:10.1111/dar.12311
- Caponecchia, C., & Williamson, A. (2018). Drowsiness and driving performance on commuter trips. *Journal of Safety Research*, 66, 179 - 186. doi:10.1016/j.jsr.2018.07.003
- Ce site est géré par la Délégation à la sécurité routière (DSR). (b.d.). *Ce site est géré par la Délégation à la sécurité routière*. Pridobljeno iz Stage de sensibilisation à la sécurité routière: <https://www.securite-routiere.gouv.fr/le-permis-points/stage-de-sensibilisation-et-recuperation-de-points/stage-de-sensibilisation-la>
- Ce site est géré par la Délégation à la sécurité routière (DSR). (b.d.). *SÉCURITÉ ROUTIÈRE*. Pridobljeno iz Le permis à points: <https://www.securite-routiere.gouv.fr/le-permis-points/presentation-du-permis-points>
- Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen. (b.d.). *Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen*. Pridobljeno iz Cursus over alcohol en verkeer (EMA): <https://www.cbr.nl/nl/onveilig-rijgedrag/nl/ik-ben-aangehouden-door-de-politie-wat-nu/alcohol-in-het-verkeer-1/cursus-over-alcohol-en-verkeer-ema-2>
- Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen. (b.d.). *Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen*. Pridobljeno iz Rijden onder invloed van drugs: dit zijn de gevolgen: <https://www.cbr.nl/nl/onveilig-rijgedrag/nl/voorkom-onveilig-rijgedrag/drugs/rijden-onder-invloed-van-drugs-dit-zijn-de-gevolgen>
- Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen. (b.d.). *Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen*. Pridobljeno iz Onderzoek naar uw rijvaardigheidb.d.: <https://www.cbr.nl/nl/onveilig-rijgedrag/nl/mijn-rijbewijs-is-ingevoerd-wat-nu/onveilig-gedrag-in-het-verkeer/onderzoek-naar-uw-rijvaardigheid>
- Christensen, I. E., Rasmussen, S. R., & Brandhøj Wiuff og Lone Grøn, M. (2018). *Evaluering af kurser i alkohol, narko og trafik*. København: Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.
- Cvahte Ojsteršek, T. (2021). *Vizualna pozornost voznika na prometno okolje in dogajanje ob prisotnosti motenj znotraj vozila: doktorska disertacija*. Celje: Fakulteta za logistiko.

- Cvahte Ojsteršek, T., Babić, D., Areh, I., Babić, D., & Topolšek, D. (2023). A comparative analysis of voluntary in-vehicle distractions of. *Transportation Research Part F: Psychology and Behaviour*, 97, 44-58. doi:10.1016/j.trf.2023.07.001
- Czech Republic, Ministry of Transport. (2021). *Czech Road Traffic Safety Strategy 2021-2030*. Praga: Czech Republic, Ministry of Transport.
- Danish Road Safety Commission. (2021). *2021-2030 Action Plan Summary*. København: Danish Road Directorate.
- Delhomme, P., Kreel, V., & Ragot, I. (2008). The effect of the commitment to observe speed limits during rehabilitation training courses for traffic regulation offenders in France. *European Review of Applied Psychology*, 58(1), 31-42. doi:10.1016/j.erap.2005.07.005
- DeYoung, D. J. (1997). An evaluation of the effectiveness of alcohol treatment, driver license actions and jail terms in reducing drunk driving recidivism in California. *Addiction*, 92(8), 989-997. doi:10.1111/j.1360-0443.1997.tb02978.x
- Di Flumeri, G., Ronca, V., Giorgi, A., Vozzi, A., Aricò, P., Sciaraffa, N., . . . Borghini, G. (2022). EEG-Based Index for Timely Detecting User's Drowsiness Occurrence in Automotive Applications. *Frontiers in Human Neuroscience*. doi:10.3389/fnhum.2022.866118
- Dingus, T. A., Guo, F., Lee, S., Antin, J. F., Perez, M., Buchanan-King, M., & Hankey, J. (2016). Driver crash risk factors and prevalence evaluation using naturalistic driving data. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 113(10), 2636-2641. doi:10.1073/pnas.1513271113
- Dragutinovic, N., & Twisk, D. (2006). *The effectiveness of road safety education*. Leidschendam: SWOW Institute for Road Safety Research.
- DriveSmartBC. (9. julij 2023). *DriveSmartBC*. Pridobljeno iz The Driver Improvement Program: <https://www.drivesmartbc.ca/driver-licencing/driver-improvement-program>
- Dumitru, I., Zorilă, M., Țolescu, J. R., Racila, L., Pascu, C., Oprica, A. C., . . . Mogoantă, L. (2021). Experimental model for the study of traumatic brain injury. *Romanian Journal of Morphology and Embryology*, 61(3), 729-737. doi:10.47162/rjme.61.3.11

- Dyke, N. V., & Fillmore, M. T. (2014). Alcohol effects on simulated driving performance and self-perceptions of impairment in DUI offenders. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, 22(6), 484-493. doi:10.1037/a0038126
- ECTS. (2023). *Smart: Hungary*. Belgija: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_HUNGARY_02.pdf
- Education. (7. junij 2023). *Education*. Pridobljeno iz Driving License Suspension in Belgium: Causes and Reinstatement Process: <https://vocal.media/education/driving-license-suspension-in-belgium-causes-and-reinstatement-process>
- Elslande, P., Naing, C., & Engel, R. (2008). *Analyzing Human Factors in Road Accidents*. TRACE WP5 Summary Report. Pridobljeno iz <https://repository.lboro.ac.uk/ndownloader/files/16963892/1>
- Elvik, R., Vadeby, A., Hels, T., & Schagen, I. (2019). Updated estimates of the relationship between speed and road safety at the aggregate and individual levels. *Accident Analysis & Prevention*, 123, 114-122. doi:10.1016/j.aap.2018.11.014
- Engström, I., Gregersen, N., Hernetkoski, K., Keskinen, E., & Nyberg, A. (2003). *Young novice drivers, driver education and training: Literature review*. Linköping: Swedish National Road and Transport Research Institute.
- ETSC. (2020). *Smart: Sweden*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_SWEDEN_04.pdf
- ETSC. (2021). *ETSC*. Pridobljeno iz SMART Sober Mobility Across Road Transport: <https://etsc.eu/projects/smart/>
- ETSC. (2021). *SMART: Austria*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_AUSTRIA_04.pdf
- ETSC. (2021). *SMART: Belgium*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_BELGIUM_03.pdf
- ETSC. (2021). *SMART: Czechia*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_CZECHIA_04.pdf
- ETSC. (2021). *SMART: Denmark*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_DK_05.pdf
- ETSC. (2021). *Smart: Finland*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_FINLAND_03.pdf

- ETSC. (2021). *SMART: France*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_FRANCE_04.pdf
- ETSC. (2021). *SMART: Germany*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_GERMANY_02.pdf
- ETSC. (2021). *SMART: Netherlands*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_NETHERLANDS_04.pdf
- ETSC. (2022). *SMART: Switzerland*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_SWITZERLAND_03.pdf
- ETSC. (2022). *SMART_ Estonia*. Bruselj: ETSC. Pridobljeno iz https://etsc.eu/wp-content/uploads/SMART-COUNTRY-ANALYSIS_ESTONIA_02.pdf
- ETSC. (b.d.). *European Transport Safety Council*. Pridobljeno iz Blood Alcohol Content (BAC) Drink Driving Limits across Europe: <https://etsc.eu/issues/drink-driving/blood-alcohol-content-bac-drink-driving-limits-across-europe/>
- European Commission - European Road Safety Observatory. (2023). *National Road Safety Profile - Bulgaria*. Brussels: European Commission, Directorate General for Transport.
- European Commission. (2020). *National Road Safety Profile Switzerland*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2021-09/erso-country-overview-2021-switzerland_en.pdf
- European Commission. (2021). *National Road Safety Profile Estonia*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2021-09/erso-country-overview-2021-estonia_en.pdf
- European Commission. (2021). *National Road Safety Profile Sweden*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2021-09/erso-country-overview-2021-sweden_en.pdf
- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-france_0.pdf

- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-luxembourg_0.pdf
- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile*. Bruselj: , European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-netherlands_0.pdf
- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile Finland*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-finland_0.pdf
- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile Hungary*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-hungary_0.pdf
- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile Polabd*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-poland_0.pdf
- European Commission. (2022). *National Road Safety Profile Slovenia*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-slovenia_0.pdf
- European Commission. (30. marec 2023). *Mobility & Transport - Road Safety*. Pridobljeno iz European Commission publishes key indicators of road safety in Europe: https://road-safety.transport.ec.europa.eu/news-events/news/european-commission-publishes-key-indicators-road-safety-europe-2023-03-30_en
- European Commission. (2023). *National Road Safety Profile - Denmark*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport.

- European Commission. (2023). *National Road Safety Profile - Germany*. Bruselj: European Commission, Directorate General for Transport. Pridobljeno iz https://road-safety.transport.ec.europa.eu/system/files/2023-02/erso-country-overview-2023-germany_0.pdf
- European Commission. (21. februar 2023). *Road safety in the EU*. Pridobljeno iz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_953
- European Commission. (b.d.). *Road Safety in the EU*. Pridobljeno iz Road safety in the EU: fatalities below pre-pandemic levels but progress remains too slow: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_953
- European Transport Safety Council (ETSC). (2018). *5th EU Road Safety Action Programme 2020-2030*. Brussels: European Transport Safety Council. Pridobljeno iz http://etsc.eu/wp-content/uploads/5th_rsap_2020-2030_etsc_position.pdf
- European Transport Safety Council. (18. Februar 2019). *European Transport Safety Council*. Pridobljeno iz Reducing Speeding in Europe (PIN Flash 36): <https://etsc.eu/reducing-speeding-in-europe-pin-flash-36/>
- Federal Ministry for Climate Action, Environment, Energy, Mobility. (2021). *Austrian Road Safety Strategy 2021–2030*. Dunaj: Federal Ministry for Climate Action, Environment, Energy, Mobility.
- Fels, H., Herzog, J., Skopp, G., Holzer, A., Paul, L., Graw, M., & Musshoff, F. (2020). Retrospective analysis of new psychoactive substances in blood samples of german drivers suspected of driving under the influence of drugs. *Drug Testing and Analysis*, 12(10), 1470-1476. doi:10.1002/dta.2897
- Fitzpatrick, C., Rakasi, S., & Knodler, M. (2017). An investigation of the speeding-related crash designation through crash narrative reviews sampled via logistic regression. *Accident analysis and prevention*, 98, 57-63. doi:10.1016/j.aap.2016.09.017
- Flowers, N., Naimi, T., Brewer, R., Elder, R., Shults, R., & Jiles, R. (2008). Patterns of alcohol consumption and alcohol-impaired driving in the United states. *Alcoholism Clinical and Experimental Research*, 32(4), 639-644. doi:10.1111/j.1530-0277.2008.00622.x

- Forbes, G. (2012). Human factors, safety and the impacts of speed. *Conference of the Transportation Association of Canada*. Fredericton, New Brunswick.
- Fylan, F., Hempel, S., Grunfeld, B., Conner, M., & Lawton, R. (2006). *Road Safety Research Report No. 66: Effective Interventions for Speeding Motorists*. London: Department for Transport.
- Gamero, N., Silla, I., Sainz-González, R., & Sora, B. (2018). The influence of organizational factors on road transport safety. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(9), 1938. doi:10.3390/ijerph15091938
- Gargoum, S., & El-Basyouny, K. (2016). Exploring the association between speed and safety: A path analysis approach. *Accident analysis and prevention*, 93, 32-40. doi:10.1016/j.aap.2016.04.029
- Garrison, H., Scholey, A., Verster, J., Shiferaw, B., & Benson, S. (2022). Effects of alcohol intoxication on driving performance, confidence in driving ability, and psychomotor function: a randomized, double-blind, placebo-controlled study. *Psychopharmacology*, 239(12), 3893-3902. doi:10.1007/s00213-022-06260-z
- Gómez-Talegón, M. T., & Alvarez, F. J. (2006). Road traffic accidents among alcohol-dependent patients: the effect of treatment. *Accident Analysis & Prevention*, 38(1), 201-207. doi:10.1016/j.aap.2005.09.006
- Gössling, S. (2017). Police perspectives on road safety and transport politics in germany. *Sustainability*, 9(10), 1771. doi:10.3390/su9101771
- Green, R. E., French, J. F., Haberman, P. W., & Holland, P. W. (1991). The effects of combining sanctions and rehabilitation for driving under the influence: An evaluation of the New Jersey alcohol countermeasures program. *Accident Analysis & Prevention*, 23(6), 543-555. doi:10.1016/0001-4575(91)90019-2
- Gunnar, M. (2024. januar 2024). Rehabilitation programmes in Estonia. (D. Topolšek, Izpraševalec)
- Gustafsson, S., Nyberg, J., & Forsberg, I. (2013). *SMADIT ur den misstänkte rattfylleristens perspektiv: En intervjustudie*. Linköping: vti. Pridobljeno iz <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:670648/FULLTEXT01.pdf>
- Hagnani, M., Bliemer, M., Farooq, B., Kim, I., Li, Z., Oh, C., . . . MacDougall, H. (2021). Applications of brain imaging methods in driving behaviour research. *Accident Analysis & Prevention*, 154. doi:10.1016/j.aap.2021.106093

- Hamann, C., Peek-Asa, C., & Rus, D. (2014). Epidemiology of pedestrian–MVCs by road type in Cluj, Romania. *Injury Prevention*, 84-90. doi:10.1136/injuryprev-2014-041266
- Hansen, B. (2015). Punishment and deterrence: Evidence from drunk driving. *American Economic Review*, 105(4), 1581-1617. doi:10.1257/aer.20130189
- Hassan, H., Shawky, M., Kishta, M., Garib, A., & Al-Harthei, H. (2017). Investigation of drivers' behavior towards speeds using crash data and self-reported questionnaire. *Accident analysis and prevention*, 98, 348-358. doi:10.1016/j.aap.2016.10.027
- Hassen, A., Godesso, A., Abebe, L., & Girma, E. (2011). Risky driving behaviors for road traffic accident among drivers in mekele city, northern ethiopia. *BMC Research Notes*, 4(1). doi:10.1186/1756-0500-4-535
- Hatfield, J., & Job, R. S. (2006). *Beliefs and attitudes about speeding and its countermeasures*. Australian Transport Safety Bureau.
- Hattaka, M., Keskinen, E., Gregersen, N., Glad, A., & Hemetkoski, K. (1999). *Results of EU-Project GADGET*. Bruselj: European Commission.
- Hauer, E. (2009). Speed and Safety. *Transportation Research Record*, 2103(1), 10-17. doi:10.3141/2103-02
- Health Canada. (2004). *Treatment and Rehabilitation for Driving While Impaired Offender*. Ottawa: Health Canada.
- Hels, T., Lyckegaard, A., Simonsen, K., Steentoft, A., & Bernhoft, I. (2013). Risk of severe driver injury by driving with psychoactive substances. *Accident Analysis & Prevention*, 59, 346-356. doi:10.1016/j.aap.2013.06.003
- HighwayCode.org.uk. (b.d.). *Highway Code*. Pridobljeno iz Rule H1: <https://highwaycode.org.uk/highway-code-introduction/>
- IAM Road Smart. (b.d.). *Drink and drive*. Pridobljeno iz Drink-Drive Rehabilitation: https://www.iamroadsmart.com/drink-drive/?utm_source=google&utm_medium=ppc&utm_campaign=dra_2023&gclid=Cj0KCQiA7OqrBhD9ARIsAK3UXh1Sr-sJGC0hus2uNQPk9dvA6sD-YAWV6DqBorhd5XvqCKfCtTE6_6kaAvYNEALw_wcB

- Imprialou, M., Quddus, M., Pitfield, D., & Lord, D. (2016). Re-visiting crash–speed relationships: a new perspective in crash modelling. *Accident Analysis & Prevention*, 86, 173-185. doi:10.1016/j.aap.2015.10.001
- Injury Facts. (b.d.). *Injury Facts*. Pridobljeno iz Guide to Calculating Costs: <https://injuryfacts.nsc.org/all-injuries/costs/guide-to-calculating-costs/data-details/>
- Ipsos MORI. (2018). *Impact Evaluation of the National Speed Awareness Course*. Leeds: Department of Transport. Pridobljeno iz https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/706208/national-speed-awareness-course-evaluation.pdf
- Ipsos MORI. (2019). *Review of the Drink Drive Rehabilitation Course*. London, VB: Department of Transport.
- Iqbal, A., Rehman, Z., Ali, S., & Ghani, U. (2020). Road traffic accident analysis and identification of black spot locations on highway. *Civil Engineering Journal*, 6(12), 2448-2456. doi:10.28991/cej-2020-03091629
- Irwin, C., Iudakhina, E., Desbrow, B., & McCartney, D. (2017). Effects of acute alcohol consumption on measures of simulated driving: a systematic review and meta-analysis. *Accident Analysis & Prevention*, 102. doi:10.1016/j.aap.2017.03.001
- ITF. (2023). *Road Safety Annual Report 2023*. Pariz: OECD Publishing.
- Jacobshagen, W. (1998). *achschulungskurs für alkoholauffällige Fähranfänger nach dem Modell NAFA in Deutschland: Klientel, Kursdurchführung, Wirksamkeit und Akzeptanz*. Helft: Driver Improvement 6. Internationaler Workshop.
- Jamt, R. E., Furuhaugen, H., Romeo, G., Vindenes, V., Ramaekers, J. G., & Bogstrand, S. T. (2020). Associations between psychoactive substance use and sensation seeking behavior among drivers in Norway. *BMC public health*, 20, 1-8. doi:10.1186/s12889-019-8087-0
- Jamt, R., Gjerde, H., Furuhaugen, H., Romeo, G., Vindenes, V., Ramaekers, J., & Bogstrand, S. (2020). Associations between psychoactive substance use and sensation seeking behavior among drivers in Norway. *BMC Public Health*, 20(1). doi:10.1186/s12889-019-8087-0
- Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. (2023). *Pregled stanja varnosti cestnega prometa v letu 2022*. Ljubljana: Javna agencija Republike Slovenije za

varnost prometa. Pridobljeno iz <https://www.avp-rs.si/wp-content/uploads/2023/02/analiza-in-pregled-stanja-varnosti-cestnega-prometa-v-obdobju-januar-december-2022.doc>

Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. (2023). *Pregled stanja varnosti cestnega prometa v letu 2022*. Ljubljana: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. Pridobljeno iz <https://www.avp-rs.si/wp-content/uploads/2023/04/analiza-in-pregled-stanja-varnosti-cestnega-prometa-v-letu-2022.pdf>

Jayanetti, J., Perera, B., & Ariyawansa, K. (2021). Investigate road safety in developing countries: the case of Sri Lanka. *Bhumi the Planning Research Journal*, 8(1), 18. doi:10.4038/bhumi.v8i1.75

Jiang, B., Liang, S., Peng, Z., Cong, H., Levy, M., Cheng, Q., . . . Remais, J. (2017). Transport and public health in China: the road to a healthy future. *The Lancet*, 390(10104), 1781-1791. doi:10.1016/s0140-6736(17)31958-x

Justiitsministeerium. (1. december 2022). *Justiitsministeerium*. Pridobljeno iz Analüüs: alternatiivkaristused aitavad korduvat joobes juhtimist ennetada: <https://www.just.ee/uudised/analuus-alternatiivkaristused-aitavad-korduvat-joobes-juhtimist-ennetada>

Kelly, E., Darke, S., & Ross, J. (2004). A review of drug use and driving: epidemiology, impairment, risk factors and risk perceptions. *Drug and Alcohol Review*, 23(3), 319-344. doi:10.1080/09595230412331289482

Keskinen, E. (1994). Why young drivers have more accidents? . *Reports from the First Interdisciplinary Conference of Young Drivers*. Bergisch Gladbach.

KFV. (b.d.). *KFV - Kuratorium für Verkehrssicherheit*. Pridobljeno iz Führerschein: <https://www.fuehrerscheinweg.at/>

Klipp, S. (2009). EU DRUID project: results of a questionnaire survey amongst participants of driver rehabilitation programmes in Europe. *European Transport Research Review*, 1(4), 185-198. doi:10.1007/s12544-009-0019-0

Klipp, S., Escrihuela-Branz, M., Boets, S., Meesmann, U., Roesner, S., Kraus, L., . . . Siegrist, S. (2008). *Quality Management Systems established along with Driver Rehabilitation Schemes*. Bruselj: Federal Highway Research Institute. Pridobljeno iz <https://www.bast.de/Druid/EN/deliverales->

list/downloads/Deliverable_5_2_3.pdf;jsessionid=C350C5B4D1ECA3F0A5E8FB034E2BE5C5.live11311?__blob=publicationFile&v=1

- Klipp, S., Machata, K., & Van Schagen, I. (2013). The EU BestPoint project: Getting the best out of a demerit point system. *Proceedings of the 2013 Australasian Road Safety Research, Policing & Education Conference*. Brisbane, Queensland.
- Kopits, E., & Cropper, M. (2005). Traffic fatalities and economic growth. *Accident Analysis & Prevention*, 37(1), 169-178. doi:10.1016/j.aap.2004.04.006
- (2023). *Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram (KKBAP 2023-2025)*. Budimpešta: Ministrstvo za tehnologijo in industrijo, Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno iz <https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets/b/b0/b07/b07194806d15e5558f1701d622dda9c.pdf>
- Kriminaalpoliitika. (b.d.). *Kriminaalpoliitika avalaht*. Pridobljeno iz Joobes juhtide programm: <https://www.kriminaalpoliitika.ee/et/joobes-juhtide-programm>
- Krüger, H. (1995). *Das Unfallrisiko unter Alkohol. Analyse, Konsequenzen*. Stuttgart: Fischer.
- Kurečková, V., Zámečník, P., Řezáč, P., Trepáčová, M., Havlíčková, D., & Horáková, M. (2021). *Therapeutic Programmes: Methodology for Lectures*. Brno: Centre for Transport Research, a public research institution.
- Lapham, S. C., Kapitula, L. R., C'de Baca, J., & McMillan, G. P. (2006). Impaired-driving recidivism among repeat offenders following an intensive court-based intervention. *Accident Analysis & Prevention*, 38(1), 162-169.
- Laude, J., & Fillmore, M. (2016). Drivers who self-estimate lower blood alcohol concentrations are riskier drivers after drinking. *Psychopharmacology*, 233(8), 1387-1394. doi:10.1007/s00213-016-4233-x
- Liikleja. (24. julij 2023). *Liikleja*. Pridobljeno iz Joobes juhid liikluses – mis aitaks probleemi vähendada?: <https://liikleja.postimees.ee/7820215/joobes-juhid-liikluses-mis-aitaks-probleemi-vahendada>
- Lonero, L., & Mayhew, D. (2010). *Large-Scale Evaluation of Driver Education Review of the Literature on Driver Education Evaluation: 2010 Update*. Washington, DC: AAA Foundation for Traffic Safety.

- Macdonald, S., Mann, R. E., Chipman, M., & Anglin-Bodrug, K. (2004). Collisions and traffic violations of alcohol, cannabis and cocaine abuse clients before and after treatment. *Accident Analysis & Prevention*, 36(5), 795-800. doi:10.1016/j.aap.2003.07.004
- Malteser. (b.d.). *Malteser*. Pridobljeno iz Verkehrscoaching: <https://www.malteser.at/was-wir-tun/verkehrscoaching/>
- Mann, R. E., Anglin, L., Wilkins, K., Vingilis, E. R., MacDonald, S., & Sheu, W. J. (1994). Rehabilitation for convicted drinking drivers (second offenders): effects on mortality. *Journal of studies on alcohol*, 55(3), 372-374. doi:10.15288/jsa.1994.55.372
- Mannering, F. (2009). An empirical analysis of driver perceptions of the relationship between speed limits and safety. *Transportation Research Part F-traffic Psychology and Behaviour*, 12(2), 99-106. doi:10.1016/j.trf.2008.08.004
- Marczinski, C. A., & Fillmore, M. T. (2009). Acute alcohol tolerance on subjective intoxication and simulated driving performance in binge drinkers. *Psychology of Addictive Behaviors*, 23(2), 238-247. doi:10.1037/a0014633
- Marczinski, C. A., & Fillmore, M. T. (2014). Energy drinks mixed with alcohol: what are the risks? *Nutrition Reviews*, 72, 98-107. doi:10.1111/nure.12127
- Marillier, M., & Verstraete, A. G. (2019). Driving under the influence of drugs. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Forensic Science*, 1(3). doi:10.1002/wfs2.1326
- Markov, M. (12. december 2023). Rehabilitation or educational programs . (D. Topolšek, Izpraševalec)
- Martino, F., Castro-Torres, J., Casares-López, M., Ortiz-Peregrina, S., Ortiz, C., & Anera, R. (2021). Deterioration of binocular vision after alcohol intake influences driving performance. *Scientific Reports*, 11(1). doi:10.1038/s41598-021-88435-w
- Maxwell, H., Dubois, S., Weaver, B., & Bédard, M. (2010). The additive effects of alcohol and benzodiazepines on driving. *Canadian Journal of Public Health*, 101(5), 353-357. doi:10.1007/bf03404852
- Mayhew, D., Vanlaar, W., Lonero, L., Robertson, R., Marcoux, K., Wood, K., . . . Simpson, H. (2017). Evaluation of Beginner Driver Education in Oregon. *Safety*, 3(1). doi:10.3390/safety3010009

- Meesmann, U., & Rossi, M. (2015). *Drinking and driving: learning from good practices abroad*. Bruselj: Belgian Road Safety Institute – Knowledge Centre Road Safety. Pridobljeno iz <https://www.vias.be/publications/Drinking%20and%20driving%20-%20Learning%20from%20good%20practices%20abroad/Drinking%20and%20driving%20-%20Learning%20from%20good%20practices%20abroad.pdf>
- Mersch, C. (4. januar 2024). Current situation in Luxembourg. (D. Topolšek, Izpraševalec)
- Michalke, H., Barglik-Chory, C., & Brandstätter, C. (1987). *Effizienzkontrolle von Gruppentrainingsmaßnahmen für alkoholauffällige Kraftfahrer - Driver Improvement*. Dunaj: Institut für Verkehrspsychologie, Kuratorium für Verkehrssicherheit.
- Midgette, G., & Kilmer, B. (2021). Can novel 'swift-certain-fair' programs work outside of pioneering jurisdictions? An analysis of 24/7 Sobriety in Montana. *Addiction*, 116(12), 3381-3387. doi:10.1111/add.15584
- Mikuš, L., & Franjić, Ž. (2010). Program psihosocijalnog tretmana počinitelja prekršajnih kaznenih djela iz prometa. *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*, 17(2), 659 - 668.
- Mills, K. L., Hodge, W., Johansson, K., & Conigrave, K. M. (2008). An outcome evaluation of the New South Wales Sober Driver Programme: a remedial programme for recidivist drink drivers. *Drug and alcohol review*, 27, 65-74. doi:10.1080/09595230701711116
- Ministère de la mobilité et des travaux publics. (2023). *Recueil de législation routière*. Luksemburg: Ministère de la mobilité et des travaux publics. Pridobljeno iz <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/route/20230101>
- Morić, M. (2017). *Proces motivacije zatvorenika unutar provođenja posebnog programa tretmana u zatvorskom sustavu. Diplomsko delo*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.
- Mortazavi, A., Eskandarian, A., & Sayed, R. A. (2009). EFFECT OF DROWSINESS ON DRIVING PERFORMANCE VARIABLES OF COMMERCIAL VEHICLE DRIVERS. *International Journal of Automotive Technology*, 10(3), 391 - 404. doi:10.1007/s12239-009-0045-x

- Mughal, R., Hydrie, M., Islam, S., Jafry, S., Shaikh, M., & Naqvi, S. (2021). Pattern and burden of road traffic accidents in tertiary care public hospital, district central, karachi from 2016 to 2018. *Annals of Abbasi Shaheed Hospital and Karachi Medical & Dental College*, 26(1), 272-279. doi:10.58397/ashkmdc.v26i1.429
- National road safety programme 2021-2030. (b.d.). Pridobljeno iz Polish Road Safety Observatory: <https://obserwatoriumbrd.pl/en/road-safety-problems/>
- Nelson, S. E., Shoov, E., LaBrie, R. A., & Shaffer, H. J. (2019). Externalizing and self-medicating: Heterogeneity among repeat DUI offenders. *Drug and alcohol dependence*, 194, 88-96. doi:10.1016/j.drugalcdep.2018.09.017
- New York State. (b.d.). *Department of Motor Vehicles*. Pridobljeno iz The Impaired Driver Program: <https://dmv.ny.gov/tickets/about-impaired-driver-program>
- Norbury, F., & Webster, E. (2021). *Locking out the Drink Driver: Using alcohol interlocks to reduce drink driving in the UK*. London: The Parliamentary Advisory Council for Transport Safety.
- oesterreich.gv.at. (brez datuma). *Allgemeines zum Vormerkssystem*. Pridobljeno iz b.d.: https://www.oesterreich.gv.at/themen/dokumente_und_recht/fuehrerschein/7/1/Seite.041030.html
- Onderzoeknaarderijgeschiktheid.nl. (b.d.). *Onderzoeknaarderijgeschiktheid.nl*. Pridobljeno iz Wanneer CBR onderzoek naar de rijgeschiktheid?: <https://onderzoeknaarderijgeschiktheid.nl/wanneer-cbr-onderzoek-naar-rijgeschiktheid/>
- Osilla, K. C., Paddock, S. M., Leininger, T. J., D'Amico, E. J., Ewing, B. A., & Watkins, K. E. (2015). A pilot study comparing in-person and web-based motivational interviewing among adults with a first-time DUI offense. *Addiction science & clinical practice*, 10(1), 1-11. doi:10.1186/s13722-015-0039-0
- Osilla, K. C., Paddock, S. M., McCullough, C. M., Jonsson, L., & Watkins, K. E. (2019). Randomized Clinical Trial Examining Cognitive Behavioral Therapy for Individuals With a First-Time DUI Offense. *Alcoholism, clinical and experimental research*, 43(10), 2222-2231. doi:10.1111/acer.14161
- Parekh, V. (2019). Psychoactive drugs and driving. *Australian Prescriber*, 42(6), 182-185. doi:10.18773/austprescr.2019.070

- Pešić, D., Pešić, D., Trifunović, A., & Čičević, S. (2022). What affects the perception of a drunk driving campaign? *Transportation Research Record: Journal of the Transportation Research Board*, 2677(5), 196-210. doi:10.1177/03611981221128809
- Petridou, E., & Moustaki, M. (2000). Human factors in the causation of road traffic crashes. *European Journal of Epidemiology*, 16(9), 819-826.
- Police Letyebuerg. (b.d.). *Police Letyebuerg*. Pridobljeno iz Road Traffic Regulations: <https://police.public.lu/en/legislation/code-de-la-route/alcool-au-volant.html>
- Policija. (b.d.). *Statistika*. Pridobljeno iz Prometna varnost: <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika/prometna-varnost>
- Pravilnik o edukacijskih in psihosocialnih delavnicah. (brez datuma). *Uradni list RS*, št. 45/11 in 85/16 – ZVoz-1.
- Pravilnik o programih dodatnega usposabljanja voznikov in programu usposabljanja izvajalcev. (brez datuma). *Uradni list RS*, št. 48/11 in 85/16 – ZVoz-1.
- Prawo o ruchu drogowym. (brez datuma). *Dz.U.2023.1047 t.j.*
- Quddus, M., Wang, C., & Ison, S. (2010). Road traffic congestion and crash severity: econometric analysis using ordered response models. *Journal of Transportation Engineering*, 136(5), 424-435. doi:10.1061/(asce)te.1943-5436.0000044
- Regan, M. A., Hallet, C., & Gordon, C. P. (2011). Driver distraction and driver inattention: Definition, relationship and taxonomy. *Accident Analysis & Prevention*, 43(5), 1771-1781. doi:10.1016/j.aap.2011.04.008
- Republika Hrvatska. (2022). *Nacionalni plan sigurnosti cestovnog prometa Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2030*. Zagreb: Republika Hrvatska. Pridobljeno iz https://mup.gov.hr/UserDocsImages/2022/06/NPSCP_hr_web.pdf
- Řezáč, P., Kurečková, V., Zámečník, P., Shaw, D., Brázdil, M., Czekóová, K., & Špiláková, B. (2017). Neurobehavioural Evaluation of Rehabilitation Programs for Dangerous Drivers. *Advances in Human Aspects of Transportation*, 597, 275-281. doi:10.1007/978-3-319-60441-1_27
- RH Policijska uprava varaždinska. (b.d.). *Korisne informacije Odsjeka za sigurnost cestovnog prometa*. Pridobljeno iz Negativni prekršajni bodovi: <https://varazdinska-policija.gov.hr/istaknute-teme/savjeti-82/korisne-informacije-odsjeka-za-sigurnost-cestovnog-prometa/29370>

- Rider, R., Voas, R. B., Kelley-Baker, T., Grosz, M., & Murphy, B. (2007). Preventing alcohol-related convictions: the effect of a novel curriculum for first-time offenders on DUI recidivism. *Traffic injury prevention*, 8(2), 147-152. doi:10.1080/15389580601111586
- Road Traffic Offenders Act. (1988). The National Archives. Pridobljeno iz <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/53/contents>
- RoadSafetyBC. (2020). *Driver Improvement Program Policies and Guidelines*. Victoria: Ministry of Public Safety and the Solicitor General, RoadSafetyBC. Pridobljeno iz <https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/driving-and-transportation/driving/roadsafetybc/high-risk/street-racing/driver-improvement-policies-guidelines.pdf>
- Robertson, J. (5. december 2023). Rehabilitation programme for offenders and recidivists. (D. Topolšek, Izpraševalec)
- Schermer, C. R., Moyers, T. B., Miller, W. R., & Bloomfield, L. A. (2006). Trauma center brief interventions for alcohol disorders decrease subsequent driving under the influence arrests. *Journal of Trauma and Acute Care Surgery*, 60(1), 29-34. doi:10.1097/01.ta.0000199420.12322.5d
- Schützenhöfer, A., & Krainz, D. (1999). Auswirkungen von Driver Improvement Maßnahmen auf die Legalbewährung. *Zeitschrift für Verkehrsrecht*, 4, 138-143.
- Secrétariat général du Gouvernement. (1. januar 2020). *Droit national en vigueur*. Pridobljeno iz Arrêté du 26 juin 2012 fixant les conditions d'exploitation des établissements chargés d'organiser les stages de sensibilisation à la sécurité routière: https://www.legifrance.gouv.fr/loda/article_lc/LEGIARTI000039792158
- Securite routiere. (b.d.). *sensibilisation-securite-routiere*. Pridobljeno iz Alcoolémie au volant: https://www.sensibilisation-securite-routiere.fr/alcool_au_volant.php
- Sewell, R. A., Poling, J., & Sofuglu, M. (2009). The effect of cannabis compared with alcohol on driving. *The American Journal on Addictions*, 18(3), 185-193. doi:10.1080/10550490902786934
- Shaffer, H. J., Nelson, S. E., LaPlante, D. A., LaBrie, R. A., Albanese, M., & Caro, G. (2007). The epidemiology of psychiatric disorders among repeat DUI offenders accepting

- a treatment-sentencing option. *Journal of consulting and clinical psychology*, 75(5). doi:10.1037/0022-006X.75.5.795
- Shaw, D. J., Czekóová, K., Špiláková,, B., Salazar, M., Řezáč, P., Kurečková,, V., . . . Brázdil, M. (2020). A neuroscientific evaluation of driver rehabilitation: functional neuroimaging demonstrates the effectiveness of empathy induction in altering brain responses during social information processing. *Plos One*, 15(4). doi:10.1371/journal.pone.0232222
- Shell, D. F., Newman, I. M., Córdova-Cazar, A. L., & Heese, J. M. (2015). Driver education and teen crashes and traffic violations in the first two years of driving in a graduated licensing system. *Accident Analysis & Prevention*, 82, 45-52. doi:10.1016/j.aap.2015.05.011
- Shiferaw, B., Downey, L., Westlake, J., Stevens, B., Rajaratnam, S., Berlowitz, D., . . . Howard, M. E. (2018). Stationary gaze entropy predicts lane departure events in sleep-deprived drivers. *Scientific Reports*, 8(1). doi:10.1038/s41598-018-20588-7
- Silverans, P., Delannoy, S., Boudry, E., & Tant, M. (2022). *Progressive sanctioning systems for traffic offenders, including demerit point systems: Part 2. In-depth analysis of sanctioning systems in 6 European countries*. Brussel:: Vias institute. Pridobljeno iz https://www.vias.be/publications/Progressive%20sanctioning%20systems%20Part%202%20In%20depth%20Summary/Progressive%20sanctioning%20systems%20Part%202%20In-depth%20ENG%20nl%20fr_FINAL.pdf
- Simpson, H. (2003). The Evolution and Effectiveness of Graduated Licensing. *Journal of Safety Research*, 34(1), 25,34. doi:10.1016/s0022-4375(02)00077-4
- Singh, S. (2018). Critical Reasons for Crashes Investigated in the National Motor Vehicle Crash Causation Survey. *TRB Annual Meeting*.
- Sklar, A., Boissoneault, J., Fillmore, M., & Nixon, S. (2013). Interactions between age and moderate alcohol effects on simulated driving performance. *Psychopharmacology*, 231(3), 557-566. doi:10.1007/s00213-013-3269-4
- Sloan, F. A., Gifford, E. J., Eldred, L. M., & McCutchan, S. A. (2016). Does the probability of DWI arrest fall following participation in DWI and hybrid drug treatment court

- programs? *Accident Analysis & Prevention*, 19, 197-205.
doi:10.1016/j.aap.2016.08.029
- Statista. (avgust 2019). *Statista*. Pridobljeno iz Alcohol regulations: nanny state index in the European Union (EU-28) in 2019, by country: <https://www.statista.com/>
- Straßenverkehrsgesetz (StVG). (brez datuma). *BGBI. 2023 I Nr. 315*.
- Sügis, K. (2018). *Karistuse mõju mootorsõiduki joobes juhtimise eest karistatud isikute retsidiivsusele. Magistrsko delo*. Tallinn: Tartu Ülikool Õigusteaduskond Allinnas, Karistusõiguse instituut.
- Sun, L., Liu, D., Chen, T., & He, M. (2019). Road traffic safety: an analysis of the cross-effects of economic, road and population factors. *Chinese Journal of Traumatology*, 22(5), 290-295. doi:10.1016/j.cjtee.2019.07.004
- SUPREME. (2007). *Best practices in road safety. Handbook for measures at the european level*. Bruselj: European Commission.
- Swedish Transport Administration. (2023). *Road Safety Action Plan 2022–2025*. Borlänge: Swedish Transport Administration. Pridobljeno iz <https://trafikverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1773442/FULLTEXT01.pdf>
- SWOV. (2015). *SWOV Fact sheet: Rehabilitation courses for road users*. Hague: SWOV. Pridobljeno iz https://swov.nl/system/files/publication-downloads/fs_rehabilitation_courses_archived.pdf
- SWOV. (2023). *Driving under the influence of alcohol*. Hague: SWOV. Pridobljeno iz https://swov.nl/sites/default/files/bestanden/downloads/FS%20Alcohol%20UK_0.pdf
- SWOV. (brez datuma). *SWOV Fact sheet: Rehabilitation courses for road users*. Hague: SWOV.
- SWOV. (brez datuma). *What are rehabilitation courses and how effective are they?* Pridobljeno 2. junij 2023 iz <https://swov.nl/en/fact/traffic-enforcement-what-are-rehabilitation-courses-and-how-effective-are-they>
- Szabó, G. (11. januar 2024). Rehabilitation or educational programs. (D. Topolšek, Izpraševalec)
- Taxman, F. S., & Piquero, A. (1998). On preventing drunk driving recidivism: An examination of rehabilitation and punishment approaches. *Journal of Criminal Justice*, 26(2), 129-143. doi:10.1016/S0047-2352(97)00075-5

- Tay, R., Choi, J., & Khan, A. (2011). A multinomial logit model of pedestrian–vehicle crash severity. *International Journal of Sustainable Transportation*, 5(4), 133-249. doi:10.1080/15568318.2010.497547
- The Bulletin. (19. november 2023). *The Bulletin*. Pridobljeno iz 12 recommendations to improve road safety in Belgium: <https://www.thebulletin.be/12-recommendations-improve-road-safety-belgium>
- Tofigni, M., Asgary, A., Tofighi, G., Podloski, B., Cronemberger, F., Mukherjee, A., & Liu, X. (2021). Applying machine learning models to first responder collisions beside roads: insights from “two vehicles hit a parked motor vehicle” data. *Applied Sciences*, 11(23), 11198. doi:10.3390/app112311198
- Topolšek, D., Babić, D., & Fiolić, M. (2019). The effect of road safety education on the relationship between Driver’s errors, violations and accidents: Slovenian case study. *European Transport Research Review*, 11(18doi). doi:10.1186/s12544-019-0351-y
- Trafikverket. (2012). *Handbok för dig som arbetar med SMADIT*. Borlänge: Trafikverket.
- Tubić, V., Božić, D., & Stepanović, N. (2020). Analysis of speed on rural state roads – valley routes. *International Journal for Traffic and Transport Engineering*, 10(1), 111-125. doi:10.7708/ijtte.2020.10(1).10
- Uniautosiskola. (b.d.). *Uniautosiskola*. Pridobljeno iz Elvették a jogsimat: Hogyan szerezhetem vissza?: <https://www.uniautosiskola.hu/elvettek-a-jogsimat-hogyan-szereshetem-vissza/>
- Uradni list RS, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21. (brez datuma). *Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP)*.
- Ustawa o kierujących pojazdami. (brez datuma). *Dz.U.2023.622 t.j.*
- Utankepzes. (b.d.). *Utankepzes*. Pridobljeno iz PROGRAMOK IV-V-VI-VII: <https://utankepzes.hu/programok-iv-v-vi-vii/>
- Valencia-Martín, J., Galán, I., & Rodríguez-Artalejo, F. (2008). The joint association of average volume of alcohol and binge drinking with hazardous driving behaviour and traffic crashes. *Addiction*, 103(5), 749-757. doi:10.1111/j.1360-0443.2008.02165.x

- van Eck, N. J., & Waltman, L. (2014). Visualizing bibliometric networks. V Y. Ding, R. Rousseau, & D. Wolfram (Ured.), *Measuring Scholarly Impact: Methods and Practice*. Springer International.
- Varhelyi, A. (2015). Road safety management - the need for a systematic approach. *Journal of Local and Global Health Science*, 215(2). doi:doi.org/10.5339/jlghs.2015.itma.112
- Vaucher, P., Michiels, W., Lambert, S. J., Favre, N., Perez, B., Baertschi, A., . . . Gache, P. (2016). Benefits of short educational programmes in preventing drink-driving recidivism: A ten-year follow-up randomised controlled trial. *International Journal of Drug Policy*, 32, 70-76. doi:10.1016/j.drugpo.2016.03.006
- Vermont Department of Health. (2017). *Impaired Driver Rehabilitation Program (IDRP): Assessment, Treatment, and Re-offense*. Burlington: Vermont Department of Health. Pridobljeno iz https://www.healthvermont.gov/sites/default/files/documents/2017/03/ADAP_databrief_IDRP_assessment.pdf
- Vermont Department of Health. (2023). *Impaired Driver Rehabilitation Program: Frequently Asked Questions*. Burlington: Vermont Department of Health. Pridobljeno iz <https://www.healthvermont.gov/sites/default/files/document/DSU-idrp-faq.pdf>
- Vermont Department of Health. (2023). *Impaired Driver Rehabilitation Program: Policies & Procedures*. Burlington: Vermont Department of Health. Pridobljeno iz <https://www.healthvermont.gov/sites/default/files/document/dsu-idrp-policies-procedures.pdf>
- Vermont Department of Health. (b.d.). *Vermont Department of Health*. Pridobljeno iz Impaired Driver Rehabilitation Program: <https://www.healthvermont.gov/alcohol-drugs/services/impaired-driver-rehabilitation-program>
- Vermont General Assembly. (b.d.). *The Vermont Statutes Online*. Pridobljeno iz Operating vehicle under the influence of alcohol or other substance; criminal refusal; enhanced penalty for BAC of 0.16 or more: <https://legislature.vermont.gov/statutes/section/23/013/01201>

- Vernick, J., Li, G., Ogaitis, S., MacKenzie, E., Baker, S., & Gielen, A. (1999). Effects of high school driver education on motor vehicle crashes, violations, and licensure. *American Journal of Preventive Medicine*, 16(1), 40-46. doi:[https://doi.org/10.1016/S0749-3797\(98\)00115-9](https://doi.org/10.1016/S0749-3797(98)00115-9)
- Verster, J., & Mets, M. (2009). Psychoactive medication and traffic safety. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 6(3), 1041-1054. doi:10.3390/ijerph6031041
- Vias institute. (2020). *Quelles sont les mesures efficaces pour les conducteurs sous l'influence de l'alcool ?* Bruselj: Vias institute.
- Vias institute. (b.d.). *Training courses*. Pridobljeno iz Driver Improvement Project awareness-raising training courses: <https://www.vias.be/en/private-persons/training-courses/>
- Vias institute. (b.d.). *Vias institute*. Pridobljeno iz Training courses proposed by the public prosecutor's office: <https://www.vias.be/en/private-persons/training-courses/courses-proposed-by-public-prosecutors-office/>
- Voas, R. B., & Fisher, D. A. (2001). Court procedures for handling intoxicated drivers. *Alcohol research & health : the journal of the National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism*, 25(1), 32-42.
- Voas, R., DuPont, R., Shea, C., & Talpins, S. (2012). Prescription drugs, drugged driving and per se laws. *Injury Prevention*, 19(3), 218-221. doi:10.1136/injuryprev-2012-040498
- Vozniska.si. (b.d.). *Vozniska.si*. Pridobljeno iz Odvzem voznškega dovoljenja zaradi alkohola: <https://vozniska.si/odvzem-vozniskega-dovoljenja-zaradi-alkohola/>
- Wang, B., & Wu, C. (2019). Using an evidence-based safety approach to develop china's road safety strategies. *Journal of Global Health*, 9(2), 1-14. doi:10.7189/jogh.09.020602
- Wang, J., & Zhang, W. (2023). Driver distraction detection via multi-scale domain adaptation network. *Intelligent Transport Systems*, 17(9), 1742-1751. doi:10.1049/itr2.12366
- WARD. (b.d.). *WARD*. Pridobljeno iz Kurs reedukacyjny w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałania narkomanii: <https://wordbp.pl/kursy-i-szkolenia/kurs-reedukacyjny/>

- Weafer, J., & Fillmore, M. (2011). Acute tolerance to alcohol impairment of behavioral and cognitive mechanisms related to driving: drinking and driving on the descending limb. *Psychopharmacology*, 220(4), 697-706. doi:10.1007/s00213-011-2519-6
- Wells-Parker, E., Anderson, B. J., Landrum, J. W., & Snow, R. W. (1988). Long-term Effectiveness of Probation, Short-term Intervention and LAI Administration for Reducing DUI Recidivism. *British Journal of Addiction*, 83(4), 415-421. doi:10.1111/j.1360-0443.1988.tb00488.x
- Wells-Parker, E., Bangert-Drowns, R., McMillen, R., & Williams, M. (1995). Final results from a meta-analysis of remedial interventions with drink/drive offenders. *Addiction*, 9(7), 907-926. doi:10.1111/j.1360-0443.1995.tb03500.x
- Wells-Parker, E., Kenne, D. R., Spratke, K. L., & Williams, M. T. (2000). Self-efficacy and motivation for controlling drinking and drinking/driving: An investigation of changes across a driving under the influence (DUI) intervention program and of recidivism prediction. *Addictive behaviors*, 25(2), 229-238. doi:10.1016/S0306-4603(99)00042-8
- WHO. (20. junij 2022). *Road traffic injuries*. Pridobljeno iz <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/road-traffic-injuries>
- Wijnen, W., Weijermars, W., Schoeters, A., van den Berghe, W., Bauer, R., Carnis, L., . . . Martensen, H. (2019). An analysis of official road crash cost estimates in European countries. *Safety Science*, 113, 318-327. doi:10.1016/j.ssci.2018.12.004
- Williams, A., Preusser, D., & Ledingham, K. (2009). *Feasibility Study on Evaluating Driver Education Curriculum*. Washington: National Highway Safety Administration.
- Winkler, W., Jacobshagen, W., & Nickel, W. (1990). Zur Langzeitwirkung von Kursen für wiederholt alkoholauffällige Kraftfahrer. *Blutalkohol*, 27, 154-174.
- Wojciechowski, P. (12. oktober 2023). *Mubi*. Pridobljeno iz Co grozi za jazdę pod wpływem alkoholu w 2023 roku?: <https://mubi.pl/poradniki/co-grozi-za-jazde-pod-wplywem-alkoholu/>
- Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Warszawie. (b.d.). *Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Warszawie*. Pridobljeno iz O szkoleniu: <https://word.waw.pl/index.php?lng=pl&id=186&s=186,185,42>

- Woldu, A. B., Desta, A. A., & Woldearegay, T. W. (2020). Magnitude and determinants of road traffic accidents in northern ethiopia: a cross-sectional study. *Occupational and environmental medicine*, 10(2). doi:10.1136/bmjopen-2019-034133
- WORD. (b.d.). WORD. Pridobljeno iz Szkolenie kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego: <https://wordbp.pl/kursy-i-szkolenia/punkty-karne/>
- World Health Organization. (2021). *World Health Organization*. Pridobljeno iz Alcohol and tobacco use: <https://www.who.int/europe/publications/m/item/alcohol-and-tobacco-use-european-health-report-2021-factsheet>
- World Health Organization. (10. marec 2022). *The European Health report 2021*. Pridobljeno iz The European Health Report 2021. Taking stock of the health-related Sustainable Development Goals in the COVID-19 era with a focus on leaving no one behind: <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289057547>
- World Health Organization. (b.d.). *World Health Organization*. Pridobljeno iz SAFER - alcohol control initiative/Drink-driving: <https://www.who.int/initiatives/SAFER/drink-driving>
- Yu, J. (2000). Punishment and alcohol problems: Recidivism among drinking-driving offenders. *Journal of Criminal Justice*, 28(4), 261-270. doi:10.1016/S0047-2352(00)00047-7
- Zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). (brez datuma). *Zákon č. 361/2000 Sb.*
- Zakon o sigurnosti prometa na cestama. (brez datuma). *Narodne novine, br. 67/08.*
- Zakon o voznikih. (brez datuma). *Uradni list RS, št. 92/22 - ZVoz-1.*
- Zhang, L., Wieczorek, W., & Welte, J. (2014). The link between early onset drinking and early onset alcohol-impaired driving in young males. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 40(3), 251-257. doi:10.3109/00952990.2014.901336
- Zhao, X., Zhang, X., & Rong, J. (2014). Study of the effects of alcohol on drivers and driving performance on straight road. *Mathematical Problems in Engineering*, 1-9. doi:10.1155/2014/607652